

INSPIRATIEOCHTEND NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW

NIL IN CIJFERS

1. Context

- Definitie NIL
- Kwantificeren NIL
- Systeem denken

2. Mogelijkheden en kansen

- Voorbeelden laten zien
- Praktijk voorbeelden uit de zaal
- Doorrekening fictief bedrijf

3. Praktijk voorbeeld

- Motivatie te Brake
- Presentatie cijfers
- Kansen voor de toekomst

Wat verstaan we onder Natuurinclusieve Landbouw?

WUR

Natuurinclusieve landbouw is een vorm van duurzame landbouw die uitgaat van een veerkrachtig voedsel- en ecosysteem. Deze maakt optimaal gebruik van de natuurlijke omgeving (het 'natuurlijk kapitaal') en integreert die in de bedrijfsvoering.

Kadernota Agrifood Gelderland

Een economisch rendabel landbouwsysteem, dat optimaal beheer van natuurlijke hulpbronnen duurzaam integreert in bedrijfsvoering, inclusief zorg voor ecologische functies en de biodiversiteit op en om het bedrijf.

Chat GPT

Natuurinclusieve landbouw is een benadering van landbouw waarbij de productie van voedsel en andere landbouwproducten wordt geïntegreerd met het behoud en de bevordering van biodiversiteit, het herstel van ecosystemen en het minimaliseren van de negatieve impact op het milieu. Het doel is om een duurzamere vorm van landbouw te bevorderen die rekening houdt met ecologische principes en de natuurlijke processen en functies van het landschap.

Natuurinclusieve landbouw is een vorm van duurzame landbouw die uitgaat van een veerkrachtig voedsel- en ecosysteem. Deze maakt optimaal gebruik van de natuurlijke omgeving (het 'natuurlijk kapitaal') en integreert die in de bedrijfsvoering.

Agrifood Gelderland

Een economisch rendabel landbouwsysteem, dat optimaal beheer van natuurlijke hulpbronnen duurzaam integreert in bedrijfsvoering, inclusief zorg voor ecologische functies en de biodiversiteit op en om het bedrijf.

Natuurinclusieve landbouw is een benadering van landbouw waarbij de productie van voedsel en andere landbouwproducten wordt geïntegreerd met het behoud en de bevordering van biodiversiteit, het herstel van ecosystemen en het minimaliseren van de negatieve impact op het milieu. Het doel is om een duurzamere vorm van landbouw te bevorderen die rekening houdt met ecologische principes en de natuurlijke processen en functies van het landschap.

Wettelijk

Er wordt voldaan aan wettelijke verplichtingen, verder wordt in de bedrijfsvoering geen rekening gehouden met biodiversiteit.

Basis natuurinclusief

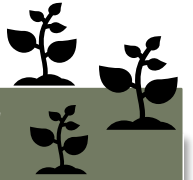
Door op een deel van het bedrijf maatregelen te treffen voor specifieke soorten wordt biodiversiteit bevorderd, bijvoorbeeld door struweel of akkerraden aan te leggen, maar ook door netkastjes op te hangen of door erfbeplanting.

Bewust natuurinclusief

Dit is een stap richting grondgebondenheid: Op het bedrijf wordt gestuurd op verbetering van de functionele biodiversiteit door verbetering van bodem-, gewas- en diercycli, naast het ruimte geven voor natuurlijk gedrag van dieren, beheer van landschapselementen als ondersteuning voor de functionele agrobiodiversiteit en maatregelen ten aanzien van specifieke soorten.

Best natuurinclusief

Het bedrijf is vergaand grondgebonden, waarbij kringlopen geoptimaliseerd zijn en natuur en landschap onderdeel zijn van de bedrijfsvoering. Er zijn bijvoorbeeld kruidenrijk grasland, robuuste koeienrassen en plasdraszones. Deelname in een gebiedscollectief met ambitieuze gebiedsbeheerplannen voor groenblauwe dooradering en soortenbeheer versterken de resultaten.

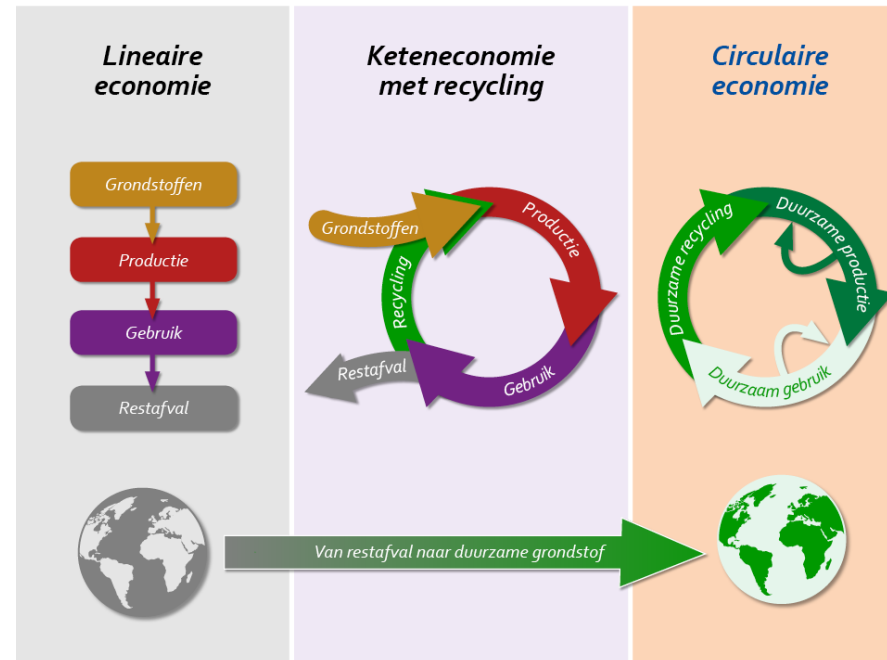

NIL KWANTIFICEREN

Thema's	Indicatoren	Drempelwaarde (start toeslag)	Toeslagen	Topwaarde (maximale toeslag per 100 kg melk)	
Diergezondheid en welzijn	Levensduur	€ 0,00	5 jaar en 4 maanden	7 jaar en 2 maanden € 0,10	
	Kalveropfok	€ 0,00	70 punten	95 punten € 0,10	
Klimaat	Broeikasgasuitstoot	€ 0,00	1.100 q Co ² -eq	775 q Co ² -eq € 1,50	
Biodiversiteit	Stikstofbodembalans	€ 0,00	160 kg/ha	20 kg/ha	€ 0,00
	Ammoniakemissie			35 kg/ha	€ 0,10
	Eiwit van eigen land	€ 0,00	45%	80%	€ 0,10
	Blijvend grasland			100%	€ 0,10
	Natuur en landschap			40%	€ 0,10
Weidegang	Weidegang	Deelweidegang € 0,40		Volledige weidegang € 1,30	

1. **Doel:** maximaliseren van opbrengst, productie, efficiëntie
2. **Perspectief:** korte termijn en directe resultaten
3. **Benadering van problemen:** oplossen binnen bestaande systemen
4. **Waardecreatie:** economische waarde creatie
5. **Samenwerking:** meer individuele verantwoordelijkheid en competitie.
6. **Mindset en innovatie:** kan vasthouden aan traditionele methoden.

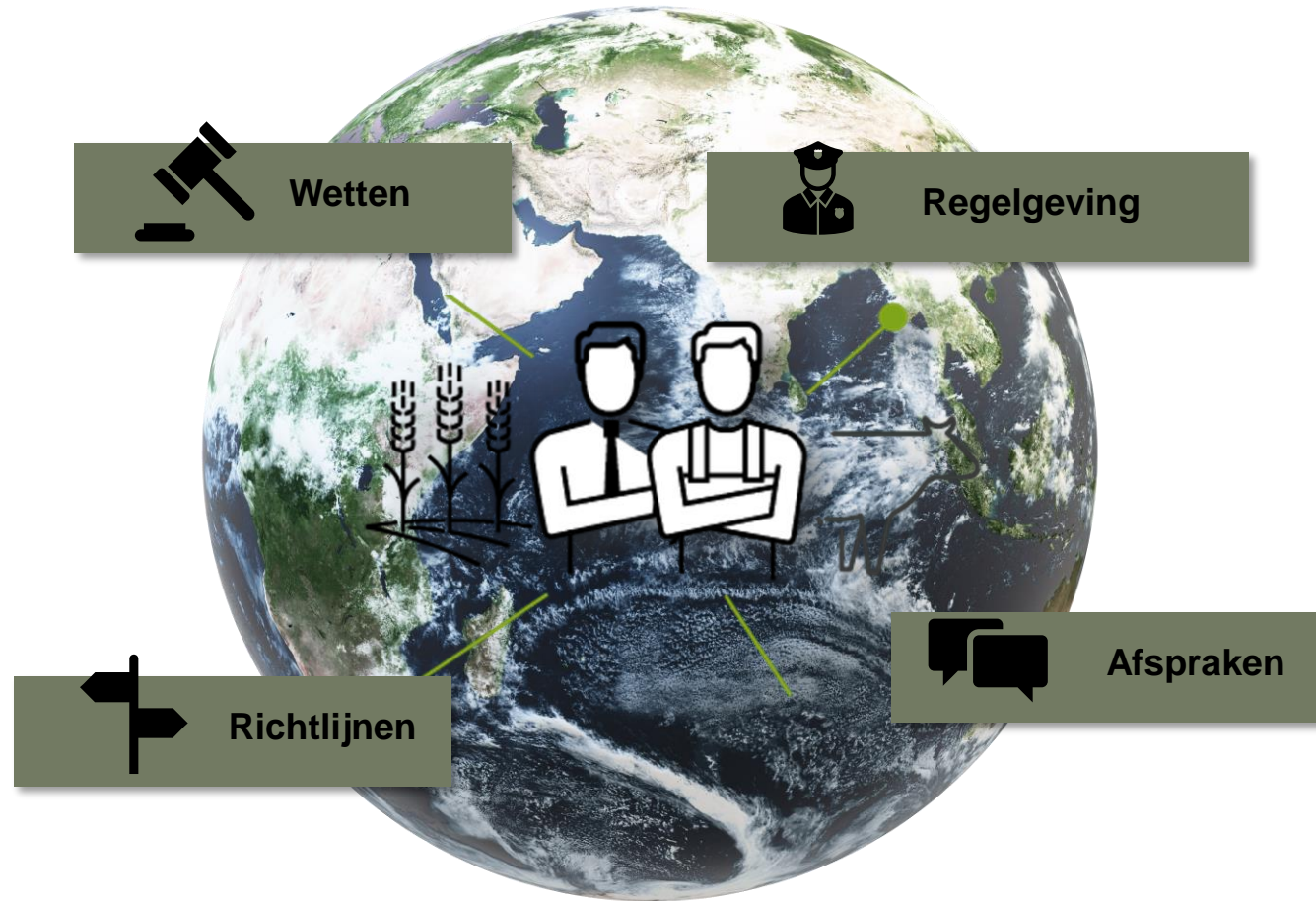
1. **Doel:** creëren van veerkrachtige en duurzame systemen.
2. **Perspectief:** langetermijnvisie en bredere impact.
3. **Benadering van problemen:** aanpakken van systemische oorzaken.
4. **Waardecreatie:** economische, ecologische en sociale waarde creatie.
5. **Samenwerking:** bevordert samenwerking tussen belanghebbenden
6. **Mindset en innovatie:** vereist mindsetverschuiving en stimuleert innovatie

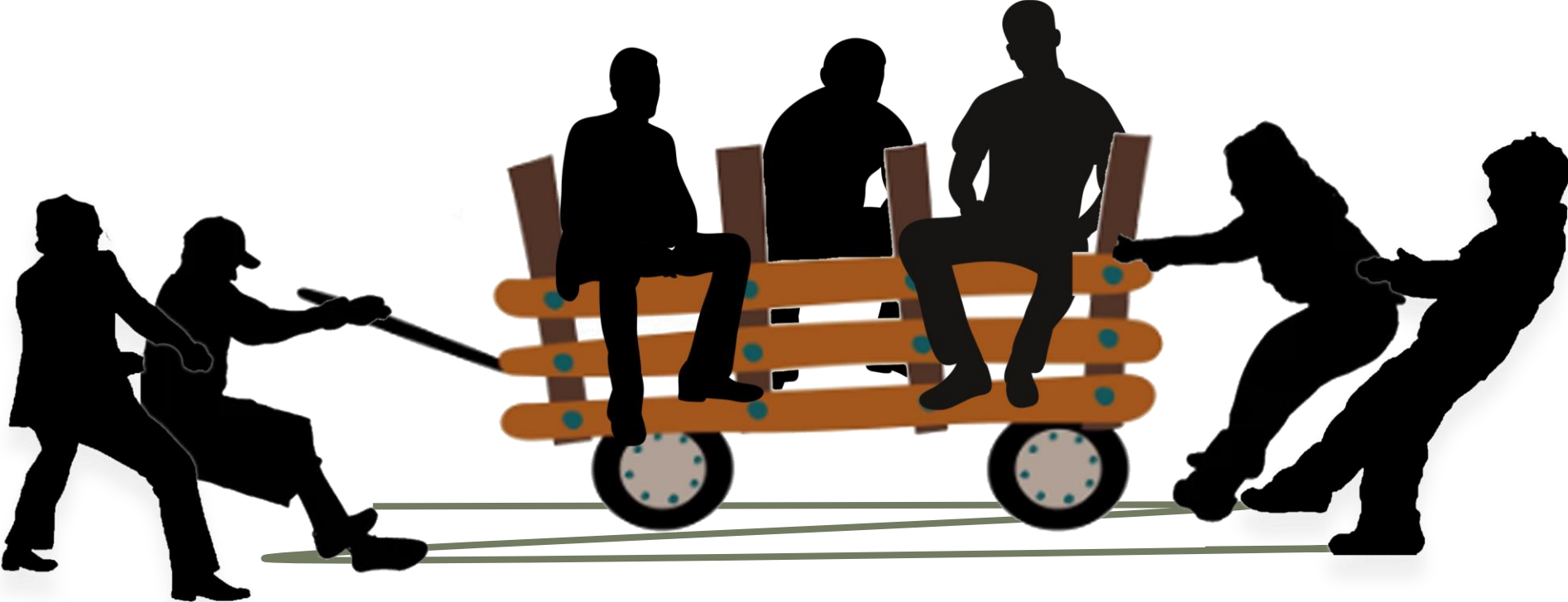
SYSTEEM DENKEN

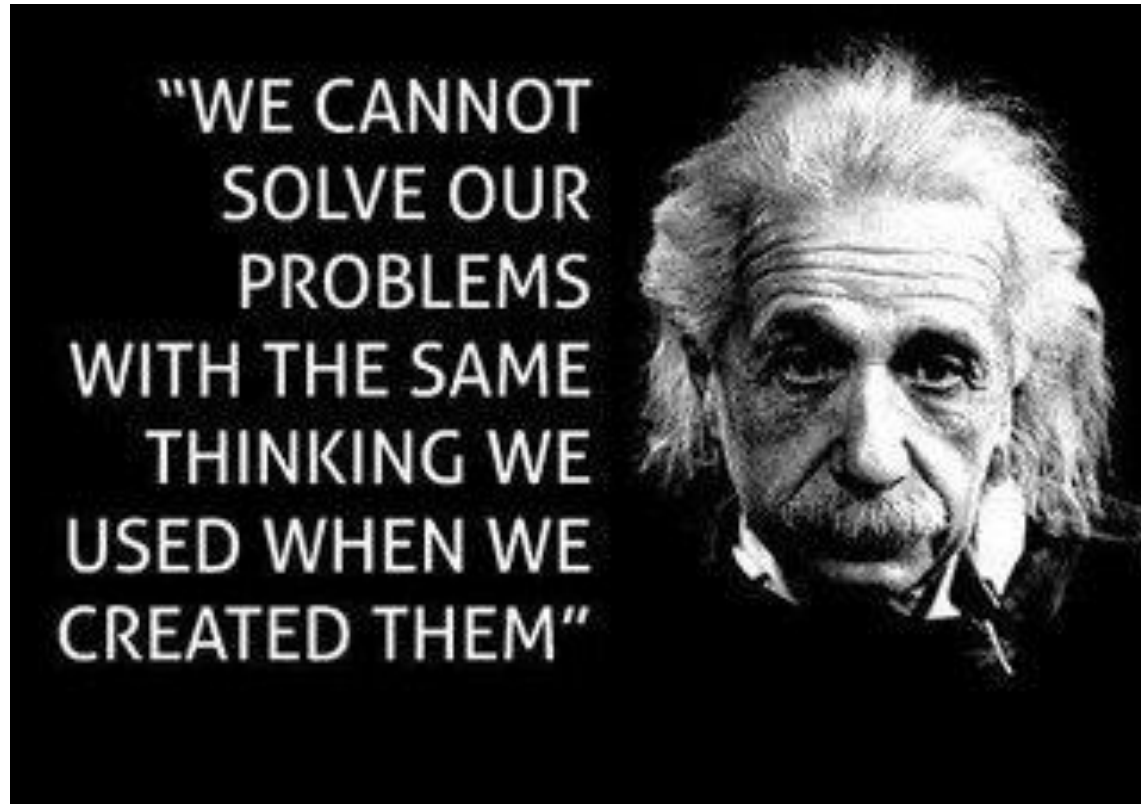

SYSTEEM DENKEN

- **Maximalisatie** of **waarde creatie**
- Evenwicht tussen **economie** en **ecologie**
- Vandaag focus op economie
- Zonder ecologie en circulaire denken uit het oog te verliezen

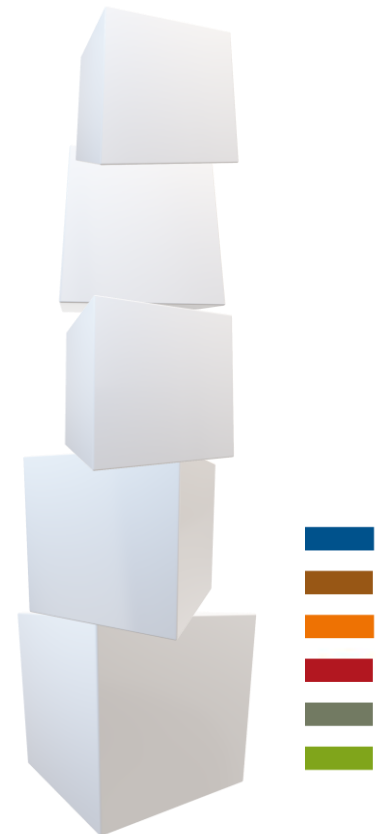
E C O N O M I E

MOGELIJKHEDEN EN KANSEN

- Stapelen van inkomsten/ voordelen (pionieren/ andere manier van ondernemerschap)
  - Europees GLB geld
  - Provinciaal ANLb
  - Gemeente/ lokaal
  - Plus/ meerwaarde op de producten die je levert
    - Weide premie
    - CO2 premie
    - Foqus Planet
    - Bio prijs

MOGELIJKHEDEN EN KANSEN

Ontdek waarom biodiversiteit essentieel is voor ons allemaal

ABP <verantwoordbeleggen@mail.abp.nl>
19-6-2023 09:39

Aan: w...@gmail.com

Nieuwsbrief verantwoord beleggen

MOGELIJKHEDEN EN KANSEN

Deelname pilots zoals Marke model/ Brabantse biodiversiteitsmonitor

Particulier/ bedrijfsleven regionaal

Koolstofboeren

Bouw Boeren

TBO's

Rente voordeel %

Herwaardering grond

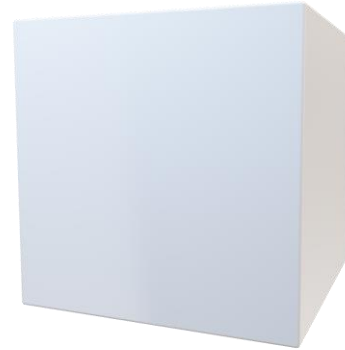

Kostprijs voordeel

- **Indirecte NIL-voordelen financieel**

- Neven activiteiten
- Educatie
- Recreatie

Welke voorbeelden uit de praktijk kunt u noemen?

Wat zijn de concrete bedragen per ha of per jaar die hier voor betaald worden?

NIL IN CIJFERS

▪ Fictief bedrijf ergens in Nederland

- 100 melkkoeien met jongvee, 50 ha grond, 80% grasland, 10% niet productief en 900.000 liter melk

Geldstroom	Activiteit	Bedrag per jaar	
Product/ markt	Planet Proof (4 cent)	€	36.000
	Weide toeslag (1 cent)	€	9.000
Overheid	Basis premie GLB	€	13.160
	Eco premie Goud	€	10.000
	ANLb pakketten	€	7.000
Pilots	Marke model	€	6.000
	Koe & Eiwit	€	3.000
Bedrijfsleven/ regio	Aldi kruidenrijk (3 ha)	€	4.500
	Carbon farming (16 ha)	€	1.600
Neven activiteit	Exkursies/ rondleidingen	€	4.000
Totaal		€	94.260

NIL IN CIJFERS

Kost prijs voordeel

Van geen weidegang naar dag en nacht weiden van mei tot september, 8 uren in april oktober.
Van alleen Engels raai naar inzet klavers.

Type kosten	Vierjaarsgemiddelde (2018-2022)	Besparing	Activiteit	Besparing per jaar
Kunstmest	1,12 cent	besparing van 0.5 cent	inzet vlinderbloemigen en NLV bodem	€ 4.500,-
Krachtvoer	9,07 cent	besparing van 1,8 cent	voornamelijk voeren van eigen land	€ 16.600,-
Dierenarts		besparing van 1 cent		€ 9.000,-
Loonwerk	3,84 cent	besparing van 1,1 cent	laat de koeien zelf de mest uitrijden en het voer op halen	€ 10.400,-
Totaal				€ 40.500,-

- Vakmanschap wordt nog belangrijker
- Lagere melkproductie maar ook lagere kosten. In sommige gevallen kan minder melken op zichzelf al uit.

NIL IN CIJFERS

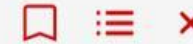
Kengetallen voor verschillende groepen melkveebedrijven (biologisch, gangbaar)

Gemiddeld 2012 -2016; 2017-2021 en 2022 (raming)

Indicator	biologisch 2012 – 2016	biologisch 2017 – 2021	biologisch 2022 (r)	gangbaar 2012 – 2016	gangbaar 2017 – 2021	gangbaar 2022 (r)
aantal hectare	64	80	92	52	57	64
aantal koeien	77	88	93	96	105	113
melkproductie per bedrijf (kg)	503.500	612.100	653.500	787.200	943.600	1.008.100
melkproductie per koe	6.580	6.960	7.060	8.210	8.970	8.940
melkproductie per hectare	7.830	7.630	7.230	15.190	16.630	16.130
aantal hectare	56.7	58.1	63.8	44	42.9	53.10

BOERDERIJ

RUNDVEEHOUDERIJ REPORTAGE

'Met natuurinclusief past ons bedrijf in het landschap'

In het coulisselandschap en zelfs tegen een Natura 2000-gebied willen Martijn en Ursula te Brake laten zien dat een melkveebedrijf prima past.

Door Wjward Hagenkamp

Ruim tien jaar geleden kwamen Martijn en Ursula te Brake op het melkveebedrijf waar ze nu boeren. De eigenaars hadden geen opvolger en het echtpaar kreeg de kans de melkveehouderij door te zetten. Een gelegenheid die ze met beide handen aangrepen.

Het bedrijf kent wel verschillende uitdagingen. In het coulisselandschap zijn er bijvoorbeeld volop houtwallen en bomen die veel schaduwgeving geven op de landbouwperceel. En in de bodem zit een keileemlaag. "De laag maakt de bodem bij nattegras echt nat en bij droogte ook echt droog, want opstijging van water vanuit de ondergrond kan je wel vergeten hier", zegt Martijn. "Daarnaast liggen we ook direct tegen een Natura 2000-gebied aan", voegt Ursula toe.

Toch zijn deze uitdagingen voor het echtpaar geen reden om dan maar af te ha-

Dit jaar wordt er geplette gerst naast volop weidegras gevoerd. Mogelijk kan er eind van het jaar weer mks worden gemaakt.

ken. "Integendeel. We willen samen laten zien dat we met natuurinclusief boeren een plaats verdienen, en aantonen dat een melkveebedrijf hier prima past in deze omgeving. En dat past ook bij ons."

Stal aanpassen

Toen ze op het bedrijf kwamen, overwoegen ze om een nieuwe stal voor honderd

koeien te bouwen. Met de invoering van de fosfaatrechten werd dat plan echter opzij geschoven. De bouw én de aanschaft van fosfaatrechten zou financieel te zwaar drukken. Daarom kozen ze ervoor om de bestaande stal van onder tot boven te renoveren, zodat het welzijn en comfort van de koeien sterk verbeterde.

Kartelboom en borstels

De vlakke schotboom werd vervangen door een kartelboom. De loopvloeren werden opgeruwd en er kwamen koeborstels en ventilatoren. De matten op de bodemken zijn vervangen door comfortabele waterbedden. Dat loste het probleem van dikke hakken en hakbeschadigingen op. Nu moet alleen binnenkort nog het schotdak worden vervangen door een nieuw dak met zonnepanelen. "Dat maakt ons dan ook gelijk ongeveer energieneutraal", zegt Martijn.

Alle grasland is ingezaaid met grasklaver. "Toch valt het hier niet mee om de klaver

Martijn en Ursula te Brake boeren tegen een Natura 2000-gebied aan. Ze laten zich er niet door wegjagen, maar proberen het melkveebedrijf juist in de natuur te integreren.

erin te houden, stuik Martijn van. "Vaak is het na een jaar of vijf wel zo goed als verdwenen." Inmiddels is 7 hectare ongevoerd maar de boergrond en is 6 hectare ingezaaid met kruidentrijk grasland. Zo kunnen ze tegemoet aan de bodemproblemen die de omgeving van hun vraagt.

Veel minder kunstmest

Met de klaver in de percelen is het kunstmestgebruik drastisch gedaald. "We rijden een normale boewiel met dierlijke mest uit

en lozen het land in het voorjaar prikken met een strobbeur machine. Daarna steken we nog wel eens kunstmest uit stroten, maar soms gebeurt dat ook helemaal niet meer, zoals vorig jaar. Toen was het zo snel droog dat er weinig gras viel. Dan is kunstmest geen optie en beresemen is hier niet mogelijk."

Het knaude rijk grasland bevalt goed. "De koeien vreten het prima en we mogen vorig jaar dat daar prikken onder droogte het langst groen en productief blijven. Ook

wamen ze het snik weer op gang toen er ornaad weer vocht kwam."

Meer opbrengst

Hoewel het bedrijf vrij intensief is, willen de erfhouders wel werken aan een hogere grasopbrengst per hectare. Ursula: "We nemen dus aan moeder en studeclubs, watende lokale, maar ook regionale als Vrachthare Kringloop Achterhoek en landelijke als 'Koe en Klaver' en 'Kmissie van de Boerhoeve'." Verder zijn ze ►

Melkveebedrijf Hoeve 't Ros

Martijn (46) en Ursula (47) te Brake hebben een melkveebedrijf in Woold (Gld.).

Bedrijfsgegevens

70 melk- en kalfkoeien

9.500 kilo melk per koe

4,26% melkvet

3,46% melkwit

30 stuks orgvee

65 ha grond in gebruik

8 ha melk

4 ha koevee

Kansen voor de toekomst

- Beloning voor instandhouding cultuurlandschap
  - Op basis van Top-up voor kleinschaligheid.
- Waardering voor waard creatie vanuit overheid en bedrijfsleven.
  - Gebiedsfonds

CONCLUSIE

- Er is geen “one size fits all” oplossing
- NIL heeft zeker een verdien model
- Stapeling van geld uit verschillende richtingen
  - Product/ de markt
  - De overheid
  - Pilots
  - Bedrijfsleven/ regio
  - Neven activiteiten
- Pak de kansen die je omgeving biedt
- Gebruik creativiteit/ ondernemerschap en vakmanschap
- Meerwaarde vanuit de markt is nog steeds de grootste plus
  - Dus ook een prikkel om meer te produceren binnen de kaders
  - Als we daar van af willen moet er een financiële waardering komen voor de andere toegevoegde waarde die er wordt gecreëerd door de agrarische bedrijven.

